

Dagthema: Buig de denkfouten om - uit de vasten en Paasserie; weg uit bevrijding

Overweging 22 maart – Marc van de Giessen

“... waar de innerlijke vogel niet kiest om op het vertrouwde nest te blijven maar zijn vleugels uit te slaan, simpelweg omdat het heelal ruimer is ...”

Eerste lezing uit Hendrik Marsman; Phoenix

Tweede lezing uit Exodus

Openingsgebed

Roepende, wenkende God,
Jij bent het die ons
aan elkaar toevertrouwt.
Jij bent het
die in ons midden aan het woord wil komen.
Stem ons dan af op jou,
hier, in dit uur. Amen.

Gebed om kracht

Er is een kracht die geest is en leven,
licht en waarheid en grenzeloze ruimte.
Zij omvat alle activiteit en verlangen,
alle geuren en smaken.
Deze kracht is het die het hele universum ontvouwt
en in stilte alles lief heeft.
Dit is de kracht die in mijn hart woont.

Eerste lezing Hendrik Marsman; Phoenix

Vlam in mij, laai weer op;
hart in mij, heb geduld,
verdubbel het vertrouwen -
vogel in mij, laat zich opnieuw ontvouwen
de vleugelen, de nu nog moede en grauwe;
o, wiek nu op uit de verbrande takken
en laat den moed en uwe vaart niet zakken;
het nest is goed, maar het heelal is ruimer.

Tweede lezing uit Exodus (16,1-3)

Van Elim braken zij op en kwamen, heel de gemeente van de kinderen van Israël, in de woestijn van Sin tussen Elim en Sinai, op de vijftiende dag van de tweede maand na hun uittocht uit het land Egypte.

En zij gingen tekeer, heel de gemeente van de kinderen van Israël, tegen Mozes en tegen Aaron in de woestijn. De kinderen van Israël zeiden tot hen: Was het ons maar gegeven gestorven te zijn door de hand van de Eeuwige in het land Egypte toen wij nog zaten bij de vleespot en brood te eten hadden tot verzadigens toe. Want jullie hebben ons uitgeleid naar deze woestijn om heel deze vergadering te doen sterven van de honger.

Overweging

Huilen met de wolven

‘Marc, kijk je uit dat je niet met de wolven meehuult?’ waarschuwde mijn baas toen ik een klus kreeg bij het CWI in de gemeente Haarlem. ‘Natuurlijk niet’, was mijn antwoord. Ik wist dat de cultuur grimmig was maar ik laat me toch niet door klagende, boze en verwijtende ambtenaren van de wijs brengen?

Het duurde drie weken. Toen stond ik mee te mopperen. Tegen mijn eigen principes in klaagde ik mee met collega's. Als een virus waar je door wordt ondergesneeuwd. Mijn werkgever had me gewaarschuwd voor het gevaar van de huilende wolven. Als er eentje begint te huilen, dan huilt de rest van de roedel mee. Ik bleek er ook een te zijn.

Met deze ervaring op zak, las ik de krant. De echte crisis rond het Carona virus gaat nog komen, stond afgelopen vrijdag in het Nederlands Dagblad. Als er straks nog meer doden vallen, komt het gemor over beleid en gebrek aan besluitvaardigheid. Bijtende verwijten zullen worden geuit. We zullen ons nog schrap moeten zetten voor komende maanden.

Vleespotten in Egypte

De klaagzangen van het volk Israël snap ik dus wel. In het verhaal uit Exodus is er een charismatische leider, die verlost het volk van de vijanden, leidt het volk door een wonderbaarlijke tocht mee door de Rode zee, er is voldoende eten en drinken....maar op het moment dat het volk problemen ervaart, dan slaat de twijfel toe.

In de lezing trekt het volk door de woestijn Sin, dat is een hele hete woestijn met zandstormen. De vorige plaats Elim, was een oase geweest, de tegenstelling met Sin kon niet groter! Anderhalve maand op pad en de voedselvoorraad raakte op. Het is tergend heet. Het morren begint.

Het volk denkt niet meer aan de slavernij maar aan de overvloed van voedsel. Ze denken niet aan de bevrijding maar aan de komende honger. Ja, ze hebben een belofte van God, maar de aandienende problemen klinken luider dan die belofte. Het ontbreekt hun aan vertrouwen. En klagen is besmettelijk. De hele stoet begint verwijten te maken. Ze huilen als wolven.

Hoe leef je eigenlijk met een belofte als je maag leeg is? God beloofde Mozes dat het volk naar het beloofde land zal worden geleid. Hoe leef je met die belofte als honger, tegenslag of dood je treft? De lezing uit Exodus geeft antwoord op de vraag; vertrouw op God.

Ons vertrouwen op God stellen? Dat is toch onverantwoord, hoor ik jullie denken. Even getransponeerd naar de huidige situatie waarin het Carona virus de wereld maar in het bijzonder de ziekenhuizen plat legt. Dan kan je toch niet zeggen; vertrouw op God?

Je hoeft het niet alleen te dragen

Laat ik inzoomen op het klagen. Hoe voorkomen we dat we gaan klagen of verwijten? Misschien door eerst te bepalen wat ons gezamenlijke stip aan de horizon is. Staat de behoefte van de individuele mens centraal of hebben we een alternatief?

In het evangelie van Mattheus (voor de fijnproever 6:33- 34) zegt Jezus, in een passage die gaat over bezorgdheid over basisbehoeften in het leven: 'Houd je bezig met Gods nieuwe wereld en doe wat God van je vraagt. Dan zal God je al die andere dingen ook geven. Maak je geen zorgen over morgen. Je hebt het al moeilijk genoeg met vandaag.'

Jezus erkent tegenslag, lijden en dood, maar leert ons dat klagen over morgen niet helpt. Klagen maakt je een gevangene van jezelf. Richt je aandacht op wat Jezus 'Gods nieuwe wereld' noemt: het leven met elkaar, met de schepping, in alle eenvoud, vanuit het vertrouwen dat voor de rest wel gezorgd zal worden.

Het is een denkfout dat wij zelf verantwoordelijk zijn voor de toekomst van de wereld. Focus dus niet op je eigen belang maar op het gezamenlijke. Maak je geen zorgen en vertrouw op God. Deze ommezwaai in denken betekent dat je het collectieve probleem niet alleen hoeft te dragen.

Op God vertrouwen?

Lekendominicaan en hoogleraar theologie aan de Universiteit van Tilburg, Eric Borgman zegt; 'Zijn wij in staat om God ons te laten helpen?' We zijn fundamenteel afhankelijk in ons leven. En wat is er mis mee? Degene die vecht tegen de afhankelijkheid in het leven betaalt dit met zinloosheid, eenzaamheid en depressie.

Ik houd dit soort denkers omdat het hier schuurt bij mij. Ik wil niet afhankelijk zijn, ook niet van God. En toch neemt Borgman dit juist als uitgangspunt. Jij bent niet verantwoordelijk voor het lot van de wereld. Dat is God.

Borgman stelt; Als we zouden kunnen zien dat we leven van genade, dan kunnen we ons laten verleiden de angst te doorbreken. 'Wie vraagt, krijgt', zegt Jezus, 'wie zoekt, vindt en voor wie klopt zal worden opgedaan'. Het enige dat nodig is, is dat we ons gaan realiseren dat we echt iets nodig hebben en dat we van daaruit gaan vragen, zoeken en kloppen.

Omdat moderne mensen denken dat alles van hen afhangt, wisselen bij ons zelfoverschatting en zelfverachting elkaar af.

De strekking van het christendom is dat God niets liever wil dan ons het goede geven dat we verlangen. We hoeven het leven niet goed te maken, we hoeven het goede alleen maar te ontvangen.

Buig de denkfouten om

Boem! "We hoeven niets anders dan te ontvangen". Een interessante gedachte die niet uitput maar vrijheid geeft. Buig de denkfouten om! Dat is de titel van deze overweging. We hoeven het niet allemaal zelf doen, het goede wordt ons gegeven.

Het gedicht van Marsman met deze gedachte, sterkt mij in de gedachte dat het goede ons gegeven wordt; Vlam in mij, laai weer op; hart in mij, heb geduld, verdubbel het vertrouwen. Voor mij zit het hem in de laatste zin waar de innerlijke vogel niet kiest om op het vertrouwde nest te blijven maar zijn vleugels uit te slaan, simpelweg omdat het heelal ruimer is.

Dat is de moed die gevraagd werd aan het volk Israël onderweg naar het beloofde land, dat is de moed die wij in De Duif ook nodig hebben om de wereld waar brood, recht en liefde is voor ieder mens te verwezenlijken.

De moed niet onze vaart te laten zakken, maar de vlam in ons op te laaien, geduld en vertrouwen te hebben, omdat het ons gegeven is. God gebeurt als Haar toelaten. Ze wil niets liever zijn dan in ons handelen.

Onze denkfout is dat we geloven dat God afhankelijk is van ons handelen, maar het is andersom. Gods handelen valt samen het onze als we ons beseffen dat we ten diepste afhankelijk zijn van het Leven zelf. Je hoeft het niet alleen te dragen. Leef eruit, geef het door. Het liefst zoals de wolven met elkaar huilen. Aanstekelijk als een virus.

Moge het zo zijn.